

KNOWLEDGE WITHOUT BORDERS
31.3-2.4.2017, Vrnjacka Banja, Serbia

ISSN 1857 - 923X

INTERNATIONAL JOURNAL

Institute of Knowledge Management

KNOWLEDGE

Scientific papers

Vol. 16.2

IKM, VOL 16.2, pp 459-948, Slozja, 2017

Global Impact and Quality Factor 1.023
<http://globalimpactfactor.com/ignnowledge-international-journal/>

31.3-2.4.2017, Vrnjacka Banja, Serbia

KNOWLEDGE

***INTERNATIONAL JOURNAL
SCIENTIFIC PAPERS
VOL 16.2***

31.3 – 2.4.2017

Vrnjacka Banja, SERBIA

Twelfth International Scientific Conference
KNOWLEDGE WITHOUT BORDERS
31.3-2.4.2017, Vrnjacka Banja, Serbia

SCIENTIFIC COMMITTEE

President: Academician Prof. Vlado Kambovski, PhD

- Prof. Robert Dimitrovski PhD, Vice – Rector, Dean, Faculty of Management, MIT University, Skopje (Macedonia)
- Prof. Venelin Terziev PhD, University of Rousse, Rousse (Bulgaria)
- Prof. Sinisa Zaric, PhD, Faculty of Economics, University of Belgrade, Belgrade (Serbia)
- Prof. Cezar Birzea, PhD, National School for Political and Administrative Studies, Bucharest (Romania)
- Prof. Paul Sergius Koku, PhD, Florida State University, Florida (USA)
- Prof. Aleksandar Nikolovski PhD, FON University, Skopje (Macedonia)
- Prof. Hristina Georgieva Yancheva, PhD, Rector, Agricultural University, Plovdiv (Bulgaria)
- Prof. Misho Hristovski PhD, Faculty of Veterinary Medicine, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje (Macedonia)
- Prof. Ivan Marchevski, PhD, Rector, D.A. Tsenov Academy of Economics, Svishtov (Bulgaria)
- Prof. Dimitar Radev, PhD, Rector, University of Telecommunications and Post, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Dusan Ristic, PhD Emeritus, College of professional studies in Management and Business Communication, Novi Sad (Serbia)
- Prof. Drago Cvijanovic, PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, University of Kragujevac, Vrnjacka Banja (Serbia)
- Prof. Zivota Radosavljevik PhD, Dean, Faculty FORCUP, Union University, Belgrade (Serbia)
- Prof. Sasho Korumoski, Rector, UKLO, Bitola (Macedonia)
- Prof. Hristo Beloev PhD, Bulgarian Academy of Science, Rector of the University of Rousse (Bulgaria)
- Prof. Izet Zeqiri, PhD, Academic, SEEU, Tetovo (Macedonia)
- Prof. Anita Trajkovska PhD, Rochester University (USA)
- Prof. Mirjana Borota-Popovska, PhD, Centre for Management and Human Resource Development, Institute for Sociological, Political and Juridical Research, Skopje (Macedonia)
- Prof. Marusya Lyubcheva PhD, University “Prof. Asen Zlatarov”, Member of the European Parliament, Burgas (Bulgaria)
- Prof. Dimitar Radev PhD, Rector of University of Telecommunications and Posts, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Anka Trajkovska-Petkoska PhD, UKLO, Faculty of technology and technical sciences, Bitola (Macedonia)
- Prof. Lidija Tozi PhD, Faculty of Pharmacy, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje (Macedonia)
- Prof. Daniela Todorova PhD, Rector of “Todor Kableshkov” University of Transport, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Bistra Angelovska, Faculty of Medicine, University “Goce Delcev”, Shtip (Macedonia)
- Prof. Trayan Popkochev PhD, Dean, Faculty of Pedagogy, South-West University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Jove Kekenovski PhD, Faculty of Tourism, UKLO, Bitola (Macedonia)

Contents

SMART GROWTH THROUGH KNOWLEDGE MANAGEMENT AND DEVELOPMENT OF HUMAN RESOURCES	477
Marusya Lyubcheva, Ph.D.....	477
LEARNING THROUGH WORK IN THE FUNCTIONS OF CONNECTION OF VOCATIONAL EDUCATION WITH THE WORLD OF LABOUR	491
Laste Spasovski, Ph.D.....	491
FINANCIAL SUSTAINABILITY OF CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS	497
Savo Ashtalkoski, Ph.D	497
Igor Slavkoski, M.Sc.....	497
Bardul Tushi, Ph.D	497
REVIEW OF CONTROL PROCEDURES ON THE COLLECTION OF LOCAL REVENUES TO THE LOCAL BUDGETS	507
Zhelyo Zhelev, Ph.D.....	507
ROLE OF PUBLIC PROCUREMENT IN MANAGING NATIONAL ECONOMY – PUBLIC SECTOR	513
Mersad Mujević, Ph.D	513
Safet Hodža, Ph.D.....	513
ECONOMIC ANALYSIS OF LEGAL ERRORS IN JUDGMENTS OF FIRST INSTANCE CIVIL COURTS.....	521
Gordana Vukelić, Ph.D.....	521
Čedomir Gligorić, Ph.D.....	521
SIMULATION MODELS IN THE FUNCTION OF OPTIMIZATION OF STRATEGIC SELECTION OF FOREIGN MARKET POSITIONING	529
Sredojević Vanja, Ph.D.....	529
Landika Mirjana, Ph.D.....	529
Bojanić Radmila, Ph.D.....	529
IMPLEMENTATION OF “RESPONSIBILITY TO PROTECT” NORM AS A JUSTIFICATION FOR MILITARY INTERVENTIONS	535
Mitar Kovač, Ph.D.....	535
Brankica Potkonjak-Lukić, Ph.D.....	535
Nenad Kovačević.....	535
STUDY OF FINANCE REGARDING PUBLIC EXPENDITURES	543
Travar Ostoja, Ph.D.....	543
IMPLEMENTATION OF TECHNICAL ADVISORS AS A NEW FORM OF APPLICATION OF EXPERT KNOWLEDGE IN THE CRIMINAL PROCEDURE.....	549
Vesna Trajanovska Ph.D.....	549
Nikola Mickoski Ph. D.....	549
NEED FOR CONTEMPORARY APPROACHES TO THE DETECTION, PROOF AND PREVENTION OF THE CRIME OF RAPE.....	557
Simona Dzhukleska, LL.M,.....	557
Goce Dzhukleski, Ph.D.....	557
ILLEGAL MIGRATION OF PEOPLE AND GOODS OVER MACEDONIAN BORDERS AND WAYS OF DISCOVERING	565
Stevan Aleksoski, Ph.D.....	565
Dejan Marolov, Ph.D.....	565

Проф. д-р. **Стеван Алексоски**
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,
Доц. д-р **Дејан Маролов**
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,

ИЛЕГАЛНОТО ПРЕФРЛАЊЕ НА ЛУЃЕ И СТОКА ПРЕКУ МАКЕДОНСКАТА ГРАНИЦА И НАЧИНИ НА ОТКРИВАЊЕ

ABSTRACT

When it comes to illegal transfer of people across the state border it certainly has to be mentioned that this type of cross-border crime is quite modern and quite common in recent years, primarily taking into account the fact that in recent years there has been a steady increase of the number of illegal migrants that originate from war areas of the Near East, like Afghanistan, Syria, Iran, Iraq and Pakistan, as well as from economic and security unstable African countries such as Sierra Leone, Eritrea, Somalia, Algeria, Ivory Coast, etc. The criminal groups, besides smuggling illegal immigrants, are engaged in making illegal documents. The most common documents that are an element of attack by the criminal groups engaged in forging documents are travel documents and green cards for driving licenses. Out of the total number of crimes committed on the border with Republic of Bulgaria from 2005 up to 2011 are in the field of cross-border crime. We have analyzed the illegal smuggling of people and goods at the Eastern border with the Republic of Bulgaria during the period from 2005 until 2011 for which we have valid statistical indicators that a total of 206 people crossed, but for the period from 2012 up to 2016, additional researches should be made. When it comes to illegal transfer of goods across the border, in larger or smaller amounts, or of goods which are not in that position (for example drugs or similar goods), the illegal transfer of such goods by criminal entities is done in different ways and with different transportation vehicles. For the detection of this phenomenal form of cross – border crime, besides setting ambushes of illegal routes at the state border, setting checkpoint controls on the roads leading to the state border which are used by persons who perform illegal transfer of migrants across the state border is also an effective method. Furthermore, as an effective method for detecting this type of crime lately is the use of various techniques for monitoring the state border, such as thermal cameras, camera traps etc. These technical assets are placed at specific places where passage of illegal migrants is expected, whereby after detection, a ground capture is organized.

Key words: Illegal transfers, people and goods, border

Вовед

Во овој труд пред се станува збор за шверцот со луѓе и стока преку македонската грсаница и за методиката (начините на негово откривање од страна на граничната Кога станува збора за илегалното префрлање на луѓе преку државната граница секако треба да се наспомене дека овој тип на прекуграничен криминал е доста современ и доста чест во последните неколку години, пред се имајќи го во предвид фактот што во последните неколку години, се бележи постојан пораст на бројот на илегални мигранти кои што како такви потекнуваат од воените подрачја од блискиот исток, како што се Авганистан, Сирија, Иран, Ирак и Пакистан, како и од економски и безбедносно не стабилните афрички земји, како што се Сiera леоне, Еритреја, Сомалија, Алжир, Брегот на слоновата коска и слично.Криминалните групи покрај со кријумчарење на луѓе-илегални мигранти се занимаваат и со изработка на налегални документ. Најчести документи кои што се елемент на напад од страна на криминалните групи кои што се занимаваат со фалсификување се Патните исправи, Зелените карти за возачките дозволи.

Кога станува збор пак, за илегално префрлање на стока преку граница во поголеми количини или на илегална стока во помали количини, или пак на стока која што не е толку габаритна (на пример дрога и слично), илегалното префрлање на истата од страна на криминалните структури се врши на различни начини и со различни превозни средства

Граничната полиција и царината користат најразлични начини на откривање на оваа форма на организиран криминал (шверцот на луѓе и стока преку гранични премини).

За тоа всушност станува збор во овој труд.

1.1. Начини на откривање на шверцот на луѓе и стока преку гранични спремни во Република Македонија

Кај илегалното префрлање на луѓе илегални мигранти преку државната граница, најкарактеристично е тоа што во овие настани, илегалните мигранти најпрво се собираат на одредена јатачка локација пред да ја поминат илегално државната граница, за да потоа чекајќи погоден момент, од страна на лице водич, илегалните мигранти најчесто во поголема група бидат префрлени преку државната граница, при што државната граница најчесто се поминува пеш, а при тоа во одредени случаи може да се користи и теренско моторно возило. По поминувањето на границата, илегалните мигранти повторно се собираат на јатачка позиција, од каде што им се организира понатамошен превоз до нивната крајна дестинација.

Секако и во овој модус на извршување на прекуграничен криминал постои и одредена современа димензија, во која што илегалните мигранти користат ГПС навигација, при што и водачот на групата кој што го поседува ГПС уредот или телефонот, е илегален мигрант (и тој потекнува од истата земја како и останатите мигранти). Во тој случај водачот најчесто е лице кое што е член на поголема криминална група која што се занимава со миграциски прекуграничен криминал, при што самиот водич најчесто е лице кое што совршено ги познава современите навигациски ГИС системи, преку употреба на современи ГПС уреди или мобилни телефони со ГПС поддршка, при што овие водачи иако и самите потекнуваат од тие земји, по носењето на една мигрантска група во земјите членки на европската унија се враќаат и превземаат нова група на мигранти. Ваквите водачи најчесто имаат одредено познавање на англискиот јазик, кој што истите го користат при движењето со мигрантската група. Исто така овие лица не често имаат поддршка и од лица кои што се наоѓаат во миграциските центри во државата, кои што на овие групи им обезбедуваат соодветна логистичка поддршка, обезбедувајќи им транспорт и сместување.

При откривањето на 206 лица кои што во текот на периодот од 2005 до 2011 година илегално ја имаат поминато границата на Р.Македонија со Р.Бугарија, тие се откриени најчесто со помош на користење на современи методи и техники, додека само мал дел од нив се откриени на класичен начин на гранично работење.

За откривање на овој појавен облик на прекуграничниот криминал покрај поставувањето на заседи на илегалните правци на државната граница, како ефективна метода се користи и поставувањето на пунктovski контроли на патиштата што водат кон државната граница, а кои што како такви ги користат лицата кои што вршат илегално префрлање на мигранти преку државната граница.

Исто така како ефективна метода за откривање на овој вид на криминал во последно време е и користењето на разни техники средства за надзор на државната граница, како што се термо камерите, фото стапиците и слично. Ваквите технички средства се поставуваат на карактеристични место каде што се очекува поминување на илегалните мигранти при што по нивната детекција се организира нивно фаќање на теренот. Од друга страна при илегално префрлање на стока преку државната граница, најчесто истото се извршува со тоа што стоката се натоварува во одредено теренско возило, или пак во негова приколка или полуприколка, и на тој начин стоката се префрла преку државната граница. Во одредени настани констатирано е дека криминалните структури и од двете страни на границата, во некој од овие настани, во близина на самата граница организираат и примопредавање на стоката при што истата најчесто се претовара од едно во друго возило. Ваквиот начин на извршување на овој тип на прекуграничен криминал е карактеристичен кога станува збор за по габаритна стока што е предмет на илегалното префрлање, при што исто така и квантитетот на стоката игра доста важна улога при извршувањето и исплатливоста од организација и извршување на ваков настан од страна на криминалните структури.

Кога станува збор пак, за илегално префрлање на стока преку граница во помали количини, или пак на стока која што не е толку габаритна (на пример дрога и слично), илегалното префрлање на истата од страна на криминалните структури се извршува на тој начин што стоката се сместува во ранци наменети за носење на грб, за да потоа истата со помош на мотоцикл или пак пеш од страна на лицата од криминалната група се пренесе преку државната граница.

Исто така, иако помалку користен, не сепак доста интересен метод на извршување на илегално префрлање на стока преку државната граница е методот на користење на домашни животни за пренос на товар, најчесто коњи и магариња. Како посебно интересен сегмент во овој метод е тоа што коњите и магарињата се врзуваат за дрво во близина на државната граница, по што од страна на членовите на криминалната група истите се натовараат со стока, по што коњите се пуштаат сами да ја поминат државната граница. Бидејќи на овие животни им е природно дадена навика истите самите да се враќаат дома, на тој начин коњите сами ја поминуваат државната граница и ја донесуваат криминалната стока до домот на нивниот сопственик. Кога сме веќе кај домашните животни треба да споменеме дека постои можност и тие понекогаш да бидат елемент на овој тип на прекуграничен криминал, кога и за илегалното префрлање на домашни животни постои криминален интерес од страна на криминалните групи. Сепак до сега, ваков вид на прекуграничен криминал не е регистриран од страна на РЦ за ГР Исток, ниту пак имало одредени оперативни индиции за негово извршување. На крај и кај овие случај нај добар начин за откривање на овој појавен облик на прекуграничниот криминал покрај поставувањето на заседи на илегалните правци на државната граница, се користи и поставувањето на пунктовски контроли на патиштата што водат кон државната граница, а кои што како такви ги користат лицата кои што вршат илегално префрлање на мигранти преку државната граница.

Покрај ова, како ефективна метода за откривање на овој вид на криминал во последно време исто така се користат и разни техники средства за надзор на државната граница, како што се термо камерите, фото стапиците и слично. Ваквите технички средства се поставуваат на карактеристични место каде што се очекува поминување на илегалните мигранти и минувачи преку државната граница при што по нивната детекција се организира нивно фаќање на теренот.

Како нај едноставно современо техничко средство кое што значително допринесува во откривањето на прекуграничен криминал преку зелениот дел од државната граница, претставуваат сигналните фото камери за граничен надзор или со други зборови кажано сигналните фото - стапици¹. На пазарот ги има повеќе видови, но речиси сите имаат идентичен метод на работа, со кој што по забележано движење од страна на сензорот, фото апаратот прави фотографија на телото (животно или човек) кое што го активирало сензорот. Кај по современите модели разликата е во тоа што кај нив постои можност фотографијата да биде пратена преку ММС порака, на мобилен телефон или на друг технички уред. Надзорните сигнални фото камери, се доста добро техничко помагало кое што го користи граничната полиција при откривање на прекуграничен криминал на зелениот дел од државната граница. Истите на доста ефикасен начин ги покриваат патните правци што водат и што доаѓаат од кај државната граница. Со добро организирана тактика на нивно постапување, која што ќе биде пропатена со тактика за брза интервенција од страна на граничните полициски службеници п добиен сигнал од нејзе, несомнено се гарантира откривање на настан поврзан со прекуграничен криминал или илегално поминување на државната граница.

Покрај горе наведените фото камери, исто така како доста ефикасно техничко средство кое што и помага на граничната полиција во откривањето на настани на прекуграничен криминал и илегални поминувања на државната граница, претставуваат разните термо камери². Исто како и фото камерите, и термо камерите ги има во повеќе видови и типови. Постојат термо камери кои што служат за нивно рачно носење, додека од друга страна пак постојат и термо камери кои што се по габаритни и кои што како такви се монтирани на разни возила. Но најглавно е тоа што сите работат на исти принцип, при што истите даваат слика на тела (животни и луѓе) мерејќи ја нивната температура.

Исто како и кај надзорните фото камери и при работата со термо камерите доколку се разработи соодветна тактика за реакција по добиен сигнал од нејзина страна, се гарантира висок степен на успех на граничната полиција, во настаните на откривање на прекуграничен криминал и илегални минувања на државната граница.

На крај, исто како и кај откривањето на настани на прекуграничен криминал на граничните премини, и кај настаните на откривање на прекуграничен криминал извршен преку зелениот дел на државната граница (со илегално префрлање на стока и луѓе) со користењето на овие апарати при откривањето на настани на прекуграничен криминал во работата на граничната полиција води кон создавање на нови **современи методи и техники во работата**, со кои што полека, но сигурно се напуштаат старите класични методи, во кои што се класично упатување на полициски патроли и поставување на заседи долж граничната линија. Кај прекуграничниот криминал извршен со фалсификување на ПИ и други документи, нај карактеристично е тоа што истиот како појавен облик се појавува само на граничните премини. При тоа, може да се каже дека се фалсификуваат сите видови на документи, кои што на одреден начин се потребни за да се помине државната граница, било да станува збор за патни исправи или царински документи за одредена стока.

¹ www.fototrap-pro.com

² Специјалните возила „Ландровер Дефендер“ со вградена нај современа термо камера се набавени од МВР во 2009 година од Израелската фирма „Елбит Системс“ www.elbitsystems.com

Но сепак како најчести документи кои што се елемент на напад од страна на криминалните групи кои што се занимаваат со фалсификување се Патните исправи, Зелените карти за моторните возила, ВИН броевите на моторните возила, како и сообраќајните и возачките дозволи.

При тоа се користат нај различни методи на фалсификување, како од најпрости – аматерски методи на фалсификување, така до најсложени, професионални методи на фалсификување.

Од аматерските методи на фалсификување, најчесто се откриваат настани на фалсификување со „бришан – пишан текст“ во содржината на документот, и тоа најчесто кај сообраќајните дозволи на странските товарни возила, кои што ја преправаат носивоста на нивното товарно или полуприклучно возило, при тоа зголемувајќи ја таа носивост, со цел за да не бидат претовар.

При тоа како најчеста метода на откривање на фалсификувани документи е профилирањето, при што сомнителното лице кое што ги поседува фалсификуваните документи се оттрга на втора линија на гранична контрола, каде што полицискиот службеник на втора линија на гранична контрола, врши детален преглед на документите при тоа користејќи ја горе наведената техника, компјутерски софтвер и информатички системи. Секако по откривањето на било кој фалсификат, за негово процесирање како кривично дело се врши дополнително вештачење на документот од страна на криминалници од МВР.

На овој начин, со користењето на на горе наведените апарати и компјутерски софтвери , како современа метода и техника во работата на граничната полиција, полесно но сигурно се напушти стариот класичен начин на откривање на фалсификати (со користење на специмени и споредба на оригиналниот документ со специменот).

При тоа како најчеста метода на откривање на фалсификувани документи е профилирањето, при што сомнителното лице кое што ги поседува фалсификуваните документи се оттрга на втора линија на гранична контрола, каде што полицискиот службеник на втора линија на гранична контрола, врши детален преглед на документите при тоа користејќи ја горе наведената техника, компјутерски софтвер и информатички системи. Секако по откривањето на било кој фалсификат, за негово процесирање како кривично дело се врши дополнително вештачење на документот од страна на криминалници од МВР.

Меѓународната соработка помеѓу граничните служби е многу битен сегмент во борбите против прекуграничниот криминал. Преку истата покреј тоа што се разменуваат податоци за остварените резултати во работата помеѓу граничните служби, се разменуваат податоци и за криминалните структури од двете страни на границата. Во последно време истата зазема се поголем интензитет, со тоа што се почесто се реализираат заеднички мешани патроли со граничната полиција на Република Бугарија, заеднички обуки, заеднички операции и слично.

Историски гледано, прекуграничната соработка помеѓу Република Македонија и Република Бугарија, започнува со Спогодбата помеѓу владите на Република Македонија и Република Бугарија за мерките за спречување и решавање на гранични инциденти на границата на Република Македонија и Република Бугарија

Покрај горе наведената Спогодба, како останати по значајни документи со кои што се регулира прекуграничната соработка на Граничната Полиција на Република Македонија со Република Бугарија, ќе ги споменеме:

- Спогодбата за чување, одржување обновување, и обележување на граничната линија и граничните белези на Македонско – Бугарската државна граница³;
- Договорот за превземање на лица со незаконски престој⁴;
- Договорот за соработка во борбата против тероризмот, организираниот криминал, нелегалната трговија со наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурзори, нелегалната миграција и други кривични дела⁵;
- Спогодбата за размена и заемна заштита на класифицирани информации⁶;
- Договорот за прекугранична полициска соработка⁷; и

Договорот за основање и функционирање на Заеднички контакт центар за полициска и царинска соработка.

Во текот на 2005 година илегално границата на Р. Македонија со Р.Бугарија, ја имаат поминато 45 лица, од кои:

- 25 лица се од Македонија, или 55,5 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2005 година; и
- 20 лица се од Бугарија, или 44,5 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2005 година.

Ниту едно од овие лица не е илегален мигрант.

Од откриените 45 лица кои што во текот на 2005 година илегално ја имаат поминато границата на Р.Македонија со Р.Бугарија, 40 лица се откриени со помош на користење на современи методи и техники, додека останатите се откриени на класичен начин на гранично работење. Во текот на 2006 година илегално границата на Р. Македонија со Р.Бугарија, ја имаат поминато 18 лица, од кои:

- 8 лица се од Македонија, или 44,4 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2006 година;
- 6 лица се од Бугарија, или 33,3 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2006 година;
- 1 лице е од Србија, или 5,5 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2006 година; и
- 3 лица се од Грузија, или 16,8 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2006 година.

Ниту едно од овие лица не е илегален мигрант.

³ Службен весник на Р.Македонија бр. 13/2002

⁴ Службен весник на Р.Македонија бр. 12/2002

⁵ Службен весник на Р.Македонија бр. 6/2003

⁶ Службен весник на Р.Македонија бр. 10/2006

⁷ Службен весник на Р.Македонија бр. 131/2006

Во текот на 2007 година илегално границата на Р. Македонија со Р.Бугарија, ја имаат поминато 26 лица, од кои:

- 22 лица се од Македонија, или 84,6 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2007 година;
- 2 лица се од Бугарија, или 7,7 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2007 година; и
- 2 лица се од Молдавија, или 7,7 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2007 година.

Ниту едно од овие лица не е илегален мигрант.

Во текот на 2008 година илегално границата на Р. Македонија со Р.Бугарија, ја имаат поминато 37 лица, од кои:

- 9 лица се од Македонија, или 24,3 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2008 година;
- 23 лица се од Албанија, или 62,2 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2008 година; и
- 5 лица се од Косово, или 13,5 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2008 година.

Ниту едно од о Во текот на 2009 година илегално границата на Р. Македонија со Р.Бугарија, ја имаат поминато 27 лица, од кои:

- 8 лица се од Македонија, или 30 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2009 година;
- 16 лица се од Албанија, или 59,2 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2009 година;
- 1 лице е од Бугарија, или 3,7 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2009 година, и
- 2 лица се од Палестина, или 7,1 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2009 година.

Двете лица од Палестина се со статус на илегални мигранти.

вие лица не е илегален мигрант.

Во текот на 2010 година илегално границата на Р. Македонија со Р.Бугарија, ја имаат поминато 34 лица, од кои:

- 4 лица се од Македонија, или 11,7 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2010 година;
- 11 лица се од Бугарија, или 32,3 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2010 година,

- 15 лица се од Албанија, или 44,1 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2010 година;
- 1 лице е од Косово, или 2,9 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2010 година,
- 1 лице е од Романија, или 2,9 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2010 година, и
- 2 лица се од Пакистан, или 6,1 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2010 година.
- Двете лица од Пакистан се со статус на илегални мигранти..

Во текот на 2011 година илегално границата на Р. Македонија со Р.Бугарија, ја имаат поминато 17 лица, од кои:

- 1 лице е од Македонија, или 5,8 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2011 година,
- 2 лица се од Бугарија, или 11,6 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2011 година,
- 1 лице е од Естонија, или 5,8 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2011 година,
- 2 лица се од Велика Британија, или 11,6 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2011 година,
- 1 лице е од Пакистан, или 5,8 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2011 година, и
- 10 лица се од Авганистан, или 59,4 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за 2011 година.

Десетте лица од Авганистан и едното лице од Пакистан се со статус на илегални мигранти.

Вкупно за периодот од 2005 до 2011 година од страна на РЦ за ГР „Исток“ откриени се вкупно 351 кривично дело.

Од нив 236 кривични дела или 67,2 % се од областа на прекуграничниот криминал, и тоа:

- 155 кривични дела или 44,1 % од вкупната бројка на откриени кривични дела за периодот од 2005 до 2011 година, се по чл. 378 од КЗ на РМ – За фалсификување на Патни исправи (пасоши) и други документи,
- 40 кривични дела или 11,3 % од вкупната бројка на откриени кривични дела за периодот од 2005 до 2011 година, се по чл. 60 од Закон за Акцизи на РМ – За криумчарење на акцизна стока,
- 11 кривични дела или 3,1 % од вкупната бројка на откриени кривични дела за периодот од 2005 до 2011 година, се по чл. 215 од КЗ на РМ – За неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги и прекурзори,

- 2 кривични дела или 0,6 % од вкупната бројка на откриени кривични дела за периодот од 2005 до 2011 година, се по чл. 216 од КЗ на РМ – За овозможување на употреба на наркотични дроги,
- **4 кривични дела или 1,1 % од вкупната бројка на откриени кривични дела за периодот од 2005 до 2011 година, се по чл. 418 од КЗ на РМ – За криумчарење на мигранти,**
- 5 кривични дела или 1,4 % од вкупната бројка на откриени кривични дела за периодот од 2005 до 2011 година, се по чл. 278 од КЗ на РМ – За криумчарење на стока,
- 4 кривични дела или 1,1 % од вкупната бројка на откриени кривични дела за периодот од 2005 до 2011 година, се по чл. 268 од КЗ на РМ – За фалсификување на пари,
- 12 кривични дела или 3,4 % од вкупната бројка на откриени кривични дела за периодот од 2005 до 2011 година, се по чл. 358 од КЗ на РМ – За давање на поткуп,
- 1 кривично дело или 0,3 % од вкупната бројка на откриени кривични дела за периодот од 2005 до 2011 година, се по чл. 353 од КЗ на РМ – За злоупотреба на службената положба и овластување,
- 1 кривично дело или 0,3 % од вкупната бројка на откриени кривични дела за периодот од 2005 до 2011 година, се по чл. 402 од КЗ на РМ – **За недозволено преминување на државната граница,**
- **1 кривично дело или 0,3 % од вкупната бројка на откриени кривични дела за периодот од 2005 до 2011 година, се по чл. 396 од КЗ на РМ – За недозволено држење на оружје и распраскувачки материи, и**
- **115 кривични дела или 32,8 % од вкупната бројка на откриени кривични дела, се Останати кривични дела, кои што не се поврзани со прекуграничниот криминал.**
- Од горе наведените 236 кривични дела од областа на прекуграничниот криминал, само 37 кривично дело или 15,6% од вкупниот број на КД, се регистрирани како кривични дела извршени од страна на организирана криминална група.
- Исто така, од горе наведените 236 кривични дела од областа на прекуграничниот криминал, 188 кривични дела се откриени на граничните премини, додека останатите 48 кривични дела се откриени на зелениот дел од државната граница.
- При тоа од наведените 236 кривични дела од областа на прекуграничниот криминал, 186 кривични дела, или 79,6 % се откриени со помош на користење на современите методи и техники кои што граничната полиција ги користи во својата работа.

Вкупно за периодот од 2005 до 2011 година илегално границата на Р.Македонија со Р.Бугарија, ја имаат поминато 204 лица, од кои:

- 77 лица се од Македонија, или 37,7 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за периодот од 2005 до 2011 година,
- 42 лица се од Бугарија, или 20,5 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за периодот од 2005 до 2011 година,

- 1 лице е од Србија, или 0,4 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за периодот од 2005 до 2011 година,
- 54 лица се од Албанија, или 26,4 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за периодот од 2005 до 2011 година,
- 6 лица се од Косово, или 2,9 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за периодот од 2005 до 2011 година,
- 2 лица се од Палестина, или 0,9 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за периодот од 2005 до 2011 година,
- 3 лица се од Пакистан, или 1,4 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за периодот од 2005 до 2011 година,
- 10 лица се од Авганистан, или 4,9 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за периодот од 2005 до 2011 година,
- 3 лица се од Грузија, или 1,4 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за периодот од 2005 до 2011 година,
- 2 лица се од Молдавија, или 0,9 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за периодот од 2005 до 2011 година,
- 1 лице е од Естонија, или 0,4 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за периодот од 2005 до 2011 година,
- 1 лице е од Романија, или 0,4 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за периодот од 2005 до 2011 година, и
- 2 лица се од Велика Британија, или 0,9 % од вкупната бројка на регистрирани илегални минувачи на државната граница за периодот од 2005 до 2011 година.

Од горе наведените илегални минувачи на државната граница со статус на илегални мигранти се само 15 лица, или 7,3 % од вкупната бројка на илегални минувачи на државната граница на Р.Македонија со Р.Бугарија, за периодот од 2005 до 2011 година. Од откриените 206 лица кои што во текот на периодот од 2005 до 2011 година илегално ја имаат поминато границата на Р.Македонија со Р.Бугарија, 151 лице се откриени со помош на користење на современи методи и техники, додека останатите се откриени на класичен начин на гранично работење.

Бројот на илегални преминувања на македонско грчката граница рапидно се зголемува со мигрантската криза 2015 и 2016 година. Иако немаме прецизни податоци сепак може да констатираме дека се движи над 20000 лица годишно од кои голем дел се фатени и вратени во бегалските логори во Грција и Република Македонија.

Забелешка: Ние го анализиравме илегалното кријумчарење на лица и стока на источната граница со република Бугарија во периодот од 2005 до 2011 година за кое имаме валидни статистички показатели, но за периодот од 2012 до 2016 треба да се направат накнадни истражувања.

Заклучок

Во последните неколку години, се бележи постојан пораст на бројот на илегални мигранти кои ја преминуваат границата на република македонија, кои што најчесто потекнуваат од воените подрачја од блискиот исток, како што се Авганистан, Сирија, Иран, Ирак и Пакистан, како и од економски и безбедносно не стабилните афрички земји, како што се Сиера леоне, Еритреја, Сомалија, Алжир, Брегот на слоновата коска и слично. Криминалните групи покрај со кријумчарење на луѓе-илегални мигранти се занимаваат и со изработка на налегални документи и со шверц на разни видови на стока (дрога, цигари коли, животни, оружје и распрскувачки материјали).

При откривањето на 206 лица кои што во текот на периодот од 2005 до 2011 година илегално ја имаат поминато границата на Р.Македонија со Р.Бугарија, тие се откриени најчесто со помош на користење на современи методи и техники, додека само мал дел од нив се откриени на класичен начин на гранично работење. Истото се однесува и на начините на откривање на фалсификуваните документи и шверцот на стока преку македонската граница.

Од вкупниот број на сторени кривични дела на границата со Република Бугарија од 2005 до 2011 година 67,2 % се од областа на прекуграничниот криминал, и тоа:

- 44,1 % од вкупната бројка на откриени кривични дела поголем процент се врз основа на чл. 378 од КЗ на РМ – За фалсификување на Патни исправи (пасоши) и други документи,
- 11,3 % од вкупната бројка на откриени кривични дела за испитуваниот периодот се гонат согласно чл. 60 од Закон за Акцизи на РМ – За криумчарење на акцизна стока,
- 3,1 % од вкупната бројка на откриени кривични дела за овој период се врз основа на чл. 215 од КЗ на РМ – За неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги и прекурзори,
- 1,1 % од вкупната бројка на откриени кривични дела за периодот од 2005 до 2011 година, се врз основа на чл. 268 од КЗ на РМ – За фалсификување на пари,
- 1,1 % од вкупната бројка на откриени кривични дела за периодот од 2005 до 2011 година, се врз основа на чл. 418 од КЗ на РМ – За криумчарење на мигранти

Иако во периодот од 2005 до 2011 година илегално границата на Р.Македонија со Р.Бугарија, ја имаат поминато 204 лица само 1.1.% се гонат согласно чл.418 од КЗ на РМ.

Само 32,8 % од вкупната бројка на откриени кривични дела, се така наречени-останати кривични дела, кои што не се поврзани со прекуграничниот криминал.

За откривање на овој појавен облик на прекуграничниот криминал покрај поставувањето на заседи на илегалните правци на државната граница, како ефективна метода се користи и поставувањето на пунктovski контроли на патиштата што водат кон државната граница, а кои што како такви ги користат лицата кои што вршат илегално префрлање на мигранти преку државната граница.

Исто така како ефективна метода за откривање на овој вид на криминал во последно време е и користењето на разни техники средства за надзор на државната граница, како што се термо камерите, фото стапиците и слично. Ваквите технички средства се поставуваат на карактеристични место каде што се

очекува поминување на илегалните мигранти при што по нивната детекција се организира нивно фаќање на теренот.

Книги

1. Алексоски С. (2009), „Криминологија“, Штип, Универзитет „Гоце Делчев“.
2. Ангелески М. (2008), „Криминалистичка методика“, Скопје, Народна и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“.
3. Арнаудовски Љ., Стојановски Т. (2002) „Трговија со луѓе – криминалитет“, Скопје, Народна и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“.
4. Котески М., Николовски М. (2008), „Методика на откривање на општиот криминалитет“, Скопје, Факултет за безбедност.
5. Шелдон С.Ц. (2009) „Шверц и трговија со луѓе“, Скопје, Академски печат.
6. Лајман М., Потер Г. (2009) „Организиран криминал“, Скопје, Магор.
7. Миленковски М. (2005) „Државните граници на Република Македонија и асоцирањето во европската унија“, Скопје, Еуро-еко.
8. Хакнер Т., Шомбург В., Лагодни О., Волф Н. (2009) Меѓународна правна помош во кривичната материја“, Скопје, Табернакул,
9. Hanggi H., Scherrer V. (2008) “Security sector reform and UN intergrated missions”, Zurich, DCAF, Lit verlag GmbH.
10. Закон за гранична контрола, Службен весник на Република Македонија бр.171/2010 година
11. Закон за надзор на државната граница – пречистен текст
12. Национална комисија за борба против трговија со луѓе и илегална миграција (2010) „Стандардни оперативни процедури за постапување со жртви на трговија со луѓе“, <http://www.nacionalnakomisija.gov.mk/>
13. Национална комисија за борба против трговија со луѓе и илегална миграција (2010) „Национален акционен план за борба против трговија со луѓе и илегална миграција во Република Македонија“, <http://www.nacionalnakomisija.gov.mk/>
14. Кривичен законик, Службен весник на Република Македонија бр. 37/1996, 80/1999, 4/2002, 43/2003, 19/2004, 81/2005, 60/2006, 73/2006, 7/2008, 139/2008, 114/2009, 51/2011 и 135/2011 година,
15. Закон за кривична постапка, Службен весник на Република Македонија бр.150/2010 година
16. Закон за Полиција, Службен весник на Република Македонија бр.114/2006 година

17. Закон за внатрешни работи, Службен весник на Република Македонија бр.92/2009, 35/2010, 36/2011 и 158/2011 година

18. Царински закон, Службен весник на Република Македонија бр.39/2005, 4/2008, 48/2010, 158/2010, 44/2011, 53/2011 и 11/2012 година

19. Закон за странците- пречистен текст, Службен весник на Република Македонија бр.92/2009 година

20. Договорот помеѓу владите на Република Македонија и Република Бугарија за превземање на лица со незаконски престој, Службен весник на Република Македонија бр.12/2002 година

21. Договорот помеѓу владите на Република Македонија и Република Бугарија за соработка во борбата против тероризмот, организиранот криминал, нелегалната трговија со наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурзори, нелегалната миграција и други кривични дела, Службен весник на Република Македонија бр.6/2003 година

22. Конвенција на Обединетите Нации за „Транс национален организиран криминал“ и нејзините протоколи, објавена во Њу Јорк, 2004 година.